Keşmir: Tarihî Süreç ve Bölgeye Dair Çözüm Önerileri

Giriş

Keşmir sorunu adıyla bilinen mevzu, aslında 1947 yılında yaşanan Hindistan-Pakistan bölünmesinin tamamlanmamış bir parçasıdır. İngiliz sömürge dönemi zayiatlarından biri olarak bugüne kadar birçok insanın hayatına mal olan bu sorun, son kertede günümüzün iki nükleer gücü Hindistan ve Pakistan arasındaki çatışmalarının merkezi haline gelmiştir. Bölünme sonrası gelişen olaylarla coğrafi bir konuya ve toprak bütünlüğü meselesine indirgenen bölgedeki problem sebebiyle halkın kendi kaderini tayin süreci gölgede bırakılmış ve uluslararası kamuoyu tarafından başka bölgelerde ısrarla savunulan bu hak, Keşmir'de âdeta unutulmuştur.

1947'deki Hindistan-Pakistan ayrışmasından sonra Müslüman ulus temelli kurulmuş olan Pakistan'a dâhil olma taleplerini dile getiren Keşmirlilerin bu tercihleri Hindistan tarafından hiçbir şekilde dikkate alınmamıştır. Dahası, Hindistan'ın bölge insanını bir nevi zorla alıkoyması, zaman içinde uluslararası siyasetin de etkisiyle çok farklı boyutlar kazanmıştır. Aynı yıllarda dünyanın hızla Soğuk Savaş rüzgârında savrulması ve oluşan iki kutuplu düzen, Keşmir'deki sorunu daha da içinden çıkılmaz bir hale dönüştürmüştür. Küresel siyasi sistemde yaşananların yanı sıra bölgesel gelişmeler de Hindistan ile Pakistan arasındaki ihtilafı âdeta bölgesel bir varoluş mücadelesine dönüştürmüştür.

Bu çalışmanın ilk bölümünde bölgenin halen çözüme kavuşmamış olan statüsünü anlamak amacıyla Keşmir'in coğrafi ve kültürel yapısı irdelenmiştir. Buradaki coğrafi ve kültürel yapıyı anlamak için de hâlihazırda Çin, Hindistan ve Pakistan arasında bölünmüş olan Keşmir coğrafyasının tarihsel oluşum sürecine kısaca değinilmiştir. Zira Keşmir siyasi coğrafyasını ve demografisini kavramak, çalışmanın üçüncü bölümünde ele alınacak olan Keşmir'e yönelik geliştirilmiş çözüm planlarını anlayabilmek açısından oldukça önemlidir.

Çalışmanın ikinci bölümünde Hindistan-Pakistan ayrışmasından sonra Keşmir'in bu iki ülke arasında bir "ihtilaf" konusu haline gelme süreci işlenmiştir. Üçüncü ve son bölümde, yukarıda zikredildiği üzere, Hindistan-Pakistan ayrışmasını müteakip bir kriz alanı haline gelen coğrafyaya dair 1948'lerden günümüze kadar taraflara sunulan yahut taraflar tarafından sunulan belli başlı çözüm önerileri ve planlar ortaya konulacaktır.

Eserin tamamı için **tıklayınız.**